

Etnisk rensning – Europas förbannelse

Bland de förbannelser som Europa drog över sig självt under sitt blodiga 1900-tal hör de etniska rensningarna till de värsta. Stora grupper i många länder tog till sig den primitiva föreställningen att samhällets problem berodde på att där fanns alltför många människor av fel sort och som således borde fördrivas. De hörde inte till "folkgemenskapen". En lika illasinnad som sakligt ogrundad folklore växte fram med ruskiga historier om de främmande "elementens" onda natur och avsikter. Politiska grobianer trädde fram i land efter land, utnyttjade de rådande stämningarna, grep makten och drog snart död och fasa över stora delar av vår kontinent.

När 1900-talet började fanns i centrala och östra Europa många blomstrande multi-etniska och interkulturella städer. När 1900-talet slutade fanns ingen av dem kvar. De var förvandlade till oigenkännlighet. Den sista som förlorade sin gamla identitet och själ var Sarajevo, som under seklets sista skälvan-

decennium drabbades av hatparoxysmer, framkallade av oansvariga demagoger ur det tidigare jugoslaviska maktetablissemanget.

Har nu denna dystra tillbakablick någon bäring på det som nu äger rum i vårt eget land? Dessvärre kan så vara fallet. De mer än 300 000 svenskar som röstade in Sverigedemokraterna i Riksdagen är förmodligen bara till ringa del personer som förtjänar beteckningen rasister, föraktar demokratin eller de etiska grundvärden om vilka det sedan länge rått en betydande konsensus i vårt land. Men SD liksom de rörelser ur vilket detta parti organiserades fram, har hela tiden spritt en farlig tankefigur: Endast riktiga svenskar har rätt att bo i vårt land. Sverige måste bli rent svenskt som det var förr i tiden, hur nu detta konkret skall förstås.

En sådan tanke leder i sin förlängning just till program för etisk rensning eller "rening". De som försökt göra partiet mer måttfullt i sitt språk skall kanske inte generellt beskrivas som politiska

grobianer. Men den primitiva tankefigur de spritt och som faktiskt är SD:s centrala budskap kan lätt alstra sin egen svärbemästrade dynamik och bli till en draksådd som finner lämplig mylla om nya kriser stressar samhället och tidigare sansat folk förvildas.

Historiefilosofen Hegel skrev en gång: "Det enda människan lär sig av historien är att hon aldrig lärt sig någonting alls av den". Det är väl en överdrift men en tänkvärd sådan. Det historiska minnet är kort. Hur levande är minnet av det som hände i den sydöstra delen av Europa för bara tjugo år sedan? Historielösheten är i dag ett kulturproblem i hela Västeuropa. Den leder till försvagning av demokratins livskraft. Den historiska minnesförlusten är alltid ett farligt andligt vakuum. In i det sugslätt in strömningar som på ganska kort tid kan förvandla ett gott samhälle till ett dåligt. Sverige ligger ingalunda tryggt utanför riskzonen.

Bo Nylund